

Ας πρασινίσουμε το ΕΣΠΑ

του Γιώργου Πανταγιά*

Η οξεία οικονομική κρίση που αντιμετωπίζει η χώρα θέτει καίρια ερωτήματα για τις δυνατότητες και τα όρια της αναπτυξιακής μας στρατηγικής. Μας υποδεικνύει την ανάγκη να εγκαταλείψουμε τους φορμαλισμούς και τα ξεπερασμένα αναπτυξιακά υποδείγματα.

Η μονοδιάστατη προσέγγιση περί δημοσίων επενδύσεων ανήκει πλέον στο παρελθόν. Τα περιορισμένα δημοσιονομικά διαμορφώνουν ένα νέο οικονομικό περιβάλλον με μειωμένες δυνατότητες και ευκαιρίες, ενώ καθίστανται τροχοπέδη για το σχεδιασμό μιας εύστοχης και αποτελεσματικής αναπτυξιακής στρατηγικής.

Κατά τη γνώμη μου, η δημοσιονομική εξυγίανση δεν μπορεί παρά να συμβαδίζει με την αξιοποίηση των υπαρκτών, σημαντικών, αλλά αναξιοποίητων αναπτυξιακών δυνατοτήτων της χώρας και της οικονομίας. Συνεπώς μια νέα αναπτυξιακή στρατηγική, η οποία θα ανατροφοδοτήσει σε συνθήκες οικονομικής ύφεσης την παραγωγική και επιχειρηματική δραστηριότητα, είναι εκ των ουκ άνευ.

Μεγάλη πρόκληση για την ελληνική οικονομία συνιστά η επίτευξη της ανταγωνιστικότητας με την προσέλκυση επενδύσεων. Το στοίχημα αυτό οφείλουμε σήμερα να κερδίσουμε, εγκαταλείποντας τις ιδεοληπτικές εμμονές του παρελθόντος.

Η συνδρομή των κοινοτικών πλαισίων στήριξης στην ενίσχυση και τόνωση της ελληνικής οικονομίας είναι γνωστή και ιδιαίτερος σημαντική. Σήμερα καλούμαστε να διαχειριστούμε το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφορά (ΕΣΠΑ) σε συνάρτηση με τα μεγάλα οικονομικά προβλήματα που ταλανίζουν τη χώρα.

Το ΕΣΠΑ, χωρίς να συνιστά τη μόνη συνταγή υπέρβασης της κρίσης, μπορεί να έχει τη δική του συμβολή στη χάραξη μιας νέας αναπτυξιακής στρατηγικής. Συνεπώς, η σωστή αξιοποίησή του καθίσταται κρίσιμος εθνικός στόχος, ενώ η ανατοποθέτησή του στο νέο οικονομικό περιβάλλον θεωρείται επιβεβλημένη.

* Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου της εταιρείας Polity AE
Ιδρυτικό μέλος του Green Tank

Αν πράγματι θέλουμε το ΕΣΠΑ να ανταποκριθεί στις αναπτυξιακές ανάγκες της χώρας και της οικονομίας, τα υπεσχημένα πρέπει να αγνοηθούν. Το ΕΣΠΑ δεν μπορεί να μετατραπεί σε επιχείρηση αδειοδοτήσεων, υποσχέσεων και εξυπηρέτησης συντεχνιακών και μικροπολιτικών επιδιώξεων. Η υιοθέτηση ορθολογικών κριτηρίων για τη σωστή απορρόφηση των κονδυλίων του αναδεικνύεται σε ζήτημα πρώτης προτεραιότητας. Η ορθή αξιοποίησή του απαιτεί νέες στρατηγικές στοχεύσεις.

Σήμερα περισσότερο από ποτέ καθίσταται ζωτική η ανάγκη της σύνδεσης του ΕΣΠΑ με το εγχείρημα της πράσινης ανάπτυξης. Ως προγραμματικό στρατηγικό πλαίσιο ανάπτυξης αλλά και ως χρηματοδοτικό εργαλείο, το ΕΣΠΑ μπορεί να αποτελέσει τον φορέα εκκίνησης της ελληνικής οικονομίας, τον φορέα αναπροσαρμογής της στην κατεύθυνση της πράσινης ανάπτυξης.

Η διαδικασία αναπροσαρμογής προϋποθέτει εξειδικευμένες εφαρμογές ανά πεδίο πολιτικής. Επιβάλλει να αυξηθεί το χρηματοδοτικό βάρος στα ζητήματα της πράσινης οικονομίας και ανάπτυξης. Απαιτεί την καθιέρωση ποσοστού για καίριες πράσινες δράσεις (π.χ. για την κάλυψη ενεργειακών αναγκών από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας). Και βεβαίως οι δράσεις που θα συνέδεαν το ΕΣΠΑ με το εγχείρημα της πράσινης ανάπτυξης είναι πολλές και σημαντικές. Ενδεικτικά αναφέρω την αξιοποίησή του για τη δημιουργία ενός έργου υπερτοπικής σημασίας, του μητροπολιτικού πράσινου πάρκου στο Ελληνικό.

Η στροφή του ΕΣΠΑ στην πράσινη ανάπτυξη είναι συμβατή με το κανονιστικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς οι ευέλικτοι κανονισμοί των διαρθρωτικών ταμείων επιτρέπουν αναμορφώσεις, με την εξειδίκευση των δράσεων, χωρίς να τίθεται θέμα έγκρισης.

Η πράσινη ανάπτυξη δεν είναι πασπαρτού, ούτε πολιτικό και ιδεολογικό εφεύρημα. Δεν είναι υπερβατική πρόταση έξω και πέρα από τις δυνατότητες μιας χώρας να αξιοποιήσει τα αναπτυξιακά της αποθέματα. Το γεγονός ότι ορισμένοι την αντιμετωπίζουν με ειρωνική διάθεση, σημαίνει πως δεν έχουν αντιληφθεί τη σημασία της για την ελληνική οικονομία. Σ' αυτό συνέβαλε και το ότι το σημαντικό αυτό εγχείρημα δεν έχει τεθεί με επαρκή και ουσιαστικό τρόπο. Ίσως δεν συνδέθηκε με την επίλυση των μεγάλων προβλημάτων μας, αλλά και με τις δυνατότητες και ευκαιρίες που προσφέρει για τη χώρα μας, αν αξιοποιήσει σωστά τα μεγάλα συγκριτικά της πλεονεκτήματα.

Η πράσινη ανάπτυξη αποτελεί τη μόνη ρεαλιστική και εφικτή πρόταση απέναντι στο έλλειμμα βιωσιμότητας που εμφανίζουν οι σύγχρονες κοινωνίες. Συνιστά ζωτική ανάγκη για να ξεπεράσουμε ένα κορεσμένο αναπτυξιακό μοντέλο, το οποίο ολοκληρώνει τον κύκλο του. Η

συνάντησή της με το ΕΣΠΑ μπορεί να πραγματοποιηθεί στο γόνιμο έδαφος μιας νέας αναπτυξιακής στρατηγικής και να δώσει μια ανάσα ζωής στη χειμάζουσα οικονομία της χώρας.